

บทที่ 3
ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยเรื่อง “บทบาททางการเมืองและการมีส่วนร่วมของวิद्यุชุมชนในการเลือกตั้ง” มีขั้นตอนและรายละเอียดในการดำเนินการวิจัย ดังนี้

3.1 พื้นที่ของการศึกษา

พื้นที่ที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ คณะผู้วิจัยได้ใช้กรอบในการกำหนดพื้นที่ศึกษาตามประกาศของคณะกรรมการการเลือกตั้ง (กกต.) ที่ได้แบ่งจังหวัดต่าง ๆ ในประเทศไทยออกเป็น 8 กลุ่มจังหวัดดังข้อมูลในตาราง

ตารางที่ 3-1 รายชื่อจังหวัดในแต่ละกลุ่มตามประกาศของคณะกรรมการการเลือกตั้ง

กลุ่มที่	รายชื่อจังหวัด
1	แม่ฮ่องสอน เชียงใหม่ เชียงราย พะเยา น่าน แพร่ ลำปาง ลำพูน สุโขทัย ตาก กำแพงเพชร
2	อุดรดิตถ์ พิษณุโลก พิจิตร นครสวรรค์ อุทัยธานี ลพบุรี เพชรบูรณ์ ชัยภูมิ ขอนแก่น
3	อำนาจเจริญ มุกดาหาร นครพนม สกลนคร กาฬสินธุ์ มหาสารคาม หนองคาย อุดรธานี หนองบัวลำภู เลย
4	บุรีรัมย์ สุรินทร์ ศรีสะเกษ อุบลราชธานี ยโสธร ร้อยเอ็ด
5	สระแก้ว นครราชสีมา ปทุมธานี นครนายก ปราจีนบุรี ฉะเชิงเทรา ชลบุรี ระยอง จันทบุรี ตราด
6	กรุงเทพมหานคร นนทบุรี สมุทรปราการ
7	ระนอง ชุมพร ประจวบคีรีขันธ์ เพชรบุรี ราชบุรี สมุทรสงคราม สมุทรสาคร นครปฐม กาญจนบุรี สุพรรณบุรี ชัยนาท สิงห์บุรี อ่างทอง พระนครศรีอยุธยา สระบุรี
8	สุราษฎร์ธานี พังงา ภูเก็ต กระบี่ นครศรีธรรมราช ตรัง พัทลุง สตูล สงขลา ปัตตานี ยะลา นราธิวาส

3.2 เกณฑ์ในการสุ่มเลือกจังหวัดและสถานีวิทยุชุมชน

จากรายชื่อจังหวัดในแต่ละกลุ่ม คณะผู้วิจัยได้สุ่มเลือกจังหวัดอย่างเจาะจง (purposive sampling) เพื่อให้ได้จังหวัดที่ต้องการศึกษาจำนวนกลุ่มละ 1 จังหวัด เกณฑ์ในการเลือกจังหวัดพิจารณาจากจังหวัดที่มีพรรคการเมืองสมัครรับเลือกตั้งหลายพรรคและมีบรรยากาศการแข่งขันทางการเมืองสูง

การคัดเลือกสถานีวิทยุชุมชน ในเบื้องต้นใช้วิธีการสำรวจจากฐานข้อมูลสถานีวิทยุชุมชนที่ขึ้นทะเบียนไว้กับกรมประชาสัมพันธ์ จากนั้นจะสุ่มเลือกสถานีเพื่อเป็นกรณีศึกษาจำนวนจังหวัดละ อย่างน้อย 1 สถานีในแต่ละกลุ่ม คณะผู้วิจัยเลือกจังหวัดที่ต้องการศึกษาและสถานีวิทยุชุมชน ดังนี้

กลุ่มที่ 1 จังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 1 สถานี

สถานีวิทยุชุมชนบ้านป่าหม้อด ตำบลป่าไผ่ อำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่
ความถี่ 91.25 MHz

กลุ่มที่ 2 จังหวัดลพบุรี จำนวน 1 สถานี

สถานีวิทยุชุมชนหนองม่วง ตำบลหนองม่วง อำเภอหนองม่วง จังหวัดลพบุรี
ความถี่ 93.75 MHz

กลุ่มที่ 3 จังหวัดอุดรธานี จำนวน 1 สถานี

สถานีวิทยุท้องถิ่นคลื่นส่งเสริมอนุรักษ์วัฒนธรรม ตำบลนาแก้ว อำเภอน้ำโสม
จังหวัดอุดรธานี ความถี่ 89.50 MHz

กลุ่มที่ 4 จังหวัดอุบลราชธานี จำนวน 2 สถานี

- สถานีวิทยุชุมชนท้องถิ่นวนารมย์ ตำบลขามใหญ่ อำเภอเมือง
จังหวัดอุบลราชธานี ความถี่ 101.50 MHz
- สถานีวิทยุชุมชนห้วยคุ้ม ตำบลขามใหญ่ อำเภอเมือง
จังหวัดอุบลราชธานี ความถี่ 97 MHz

กลุ่มที่ 5 จังหวัดนครราชสีมา จำนวน 1 สถานี

สถานีวิทยุชุมชนคนเมืองด่าน ตำบลสีิ้ว อำเภอด่านขุนทด
จังหวัดนครราชสีมา ความถี่ 103.75 MHz

กลุ่มที่ 6 กรุงเทพมหานคร จำนวน 2 สถานี

- สถานีวิทยุชุมชนคนแก่กึ่งี่ ความถี่ 92.75 MHz
- สถานีวิทยุชุมชนคอนเมือง ความถี่ 102.75 MHz

กลุ่มที่ 7 จังหวัดพระนครศรีอยุธยา จำนวน 1 สถานี

สถานีวิทยุชุมชนท่าเรือ (Smile Wave FM) ตำบลท่าเรือ อำเภอท่าเรือ

จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ความถี่ 106 MHz

กลุ่มที่ 8 จังหวัดพังงา จำนวน 1 สถานี

สถานีวิทยุชุมชนโลกกलय (ซีดีมีเดียเรดิโอ) ตำบลโลกกलय

อำเภอตะกั่วทุ่ง จังหวัดพังงา ความถี่ 98.75 MHz

3.3 แหล่งข้อมูลของการวิจัย

3.3.1) แหล่งข้อมูลเอกสารจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เอกสารทางวิชาการรวมทั้งข้อมูลทางเว็บไซต์ของหน่วยงานต่าง ๆ เช่น

- คณะกรรมการกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ (กทช.)
- คณะกรรมการกิจการวิทยุกระจายเสียงและวิทยุแห่งชาติ (กทช.)
- คณะกรรมการการเลือกตั้ง (กกต.)
- กรมประชาสัมพันธ์

3.3.2) ตัวแทนหน่วยงานและบุคคลที่เกี่ยวข้อง ได้แก่

- เจ้าหน้าที่ของคณะกรรมการการเลือกตั้ง (กกต.)
- เจ้าหน้าที่จากประชาสัมพันธ์จังหวัด
- นายสถานีหรือผู้ดำเนินรายการของสถานีวิทยุชุมชนที่เป็นกรณีศึกษา

3.3.3) ประชาชนที่รับฟังการกระจายเสียงของสถานีวิทยุชุมชนที่เลือกเป็นกรณีศึกษา ช่วงรณรงค์เลือกตั้ง 23 ธันวาคม 2550

3.4 วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

3.4.1) รวบรวมข้อมูลจากบุคคลต่างๆ ที่เกี่ยวข้องโดยใช้การสัมภาษณ์เจาะลึก (Indepth Interview) ทั้งโดยการใช้เครื่องบันทึกเสียงและการสัมภาษณ์ทางโทรศัพท์ โดยมีแนวคำถามสัมภาษณ์ตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยที่กำหนดไว้ล่วงหน้า

คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัด (กกต.จว.) กลุ่มงานการมีส่วนร่วม

1. พลเรือเอกปรีชา เตชะรัตน์

หัวหน้างานการมีส่วนร่วมสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัด

พระนครศรีอยุธยา

สัมภาษณ์วันที่ 18 มกราคม 2551

2. คุณเพ็ญศรี บุณนาค
หัวหน้างานการมีส่วนร่วมสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดนครราชสีมา
สัมภาษณ์วันที่ 22 มกราคม 2551
3. คุณพัชรินทร์ รัตนวิภา
หัวหน้างานการมีส่วนร่วมสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดเชียงใหม่
สัมภาษณ์วันที่ 23 มกราคม 2551
4. คุณมนัส ไหวพริบ
หัวหน้างานการมีส่วนร่วมสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดลพบุรี
สัมภาษณ์วันที่ 23 มกราคม 2551
5. คุณชนิษฐา ปั่นทอง
พนักงานการเลือกตั้ง (งานการมีส่วนร่วม) สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำ
จังหวัดพังงา
สัมภาษณ์วันที่ 31 มกราคม 2551

เจ้าหน้าที่ประชาสัมพันธ์จังหวัด

1. คุณปรมาภรณ์ ศรีสินวรากล
ประชาสัมพันธ์จังหวัดอุบลราชธานี
สัมภาษณ์วันที่ 7 มกราคม 2551
2. คุณธารทิพย์ ทองงามขำ
ประชาสัมพันธ์จังหวัดเชียงใหม่
สัมภาษณ์วันที่ 7 มกราคม 2551
3. คุณสาโรจน์ เราวีลย์
ประชาสัมพันธ์จังหวัดอุดรธานี
สัมภาษณ์วันที่ 8 มกราคม 2551
4. คุณมรกต คงทน
ประชาสัมพันธ์จังหวัดลพบุรี
สัมภาษณ์วันที่ 8 มกราคม 2551
5. คุณสมจิต ทิมรอด
ประชาสัมพันธ์จังหวัดนครราชสีมา
สัมภาษณ์วันที่ 9 มกราคม 2551

6. คุณอินทราณี รัตนโอภาส

ประชาสัมพันธ์จังหวัดพังงา

สัมภาษณ์วันที่ 15 มกราคม 2551

7. คุณนิคม กล่าวสุนทร

ประชาสัมพันธ์จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

สัมภาษณ์วันที่ 23 มกราคม 2551

แนวคำถาม คณะกรรมการการเลือกตั้ง (กกต.) และเจ้าหน้าที่ประชาสัมพันธ์จังหวัด

1. หน่วยงานของท่านได้ประสานงาน /ใช้/ ขอความร่วมมือ จากวิทยุชุมชน เพื่อเผยแพร่เรื่องการเลือกตั้ง 23 ธ.ค. 2550 บ้างหรือไม่ เนื้อหาสาระเป็นเรื่องเกี่ยวกับอะไร
2. หน่วยงานของท่านพบอุปสรรคจากการประสานงาน /ใช้/ ขอความร่วมมือ จากวิทยุชุมชนเพื่อเผยแพร่เรื่องการเลือกตั้ง 23 ธ.ค. 2550 บ้างหรือไม่ อย่างไร
3. หน่วยงานของท่านได้รับการร้องเรียน- ชื่นชม เกี่ยวกับการนำเสนอเรื่องการเลือกตั้ง 23 ธ.ค. 2550 ของวิทยุชุมชน มีบ้างหรือไม่ เรื่องใดบ้าง
5. ท่านคิดว่าวิทยุชุมชนสามารถเสนอเรื่องเกี่ยวกับการเลือกตั้งได้หรือไม่ เพราะอะไร
6. ท่านคิดว่าเนื้อหาใดเกี่ยวกับการเลือกตั้งที่วิทยุชุมชนควรเสนอและไม่ควรเสนอแก่ผู้ฟัง
7. ท่านคิดว่าบทบาทที่เหมาะสมของวิทยุชุมชนหากจะเสนอเรื่องเกี่ยวกับการเลือกตั้งควรเป็นไปในทิศทางใด อย่างไร
8. ท่านคิดเห็นอย่างไรเกี่ยวกับ “ความรับผิดชอบของวิทยุชุมชนกับการเลือกตั้ง”
9. ท่านคิดว่าวิทยุชุมชนเป็นประโยชน์ต่อการเลือกตั้ง ต่อการเมืองและต่อประชาธิปไตยหรือไม่ อย่างไร

นายสถานีหรือผู้ดำเนินรายการสถานีวิทยุชุมชน

1. คุณสิทธิชัย อินทรสุวรรณ

ผู้ดำเนินรายการสถานีวิทยุชุมชนโคกกลอย (ซีดี มีเดีย เรดิโอ) ตำบลโคกกลอย อำเภอตะกั่วทุ่ง

จังหวัดพังงา ความถี่ 98.75 MHz

สัมภาษณ์วันที่ 1 ธันวาคม 2550

2. คุณแสงชัย ศรีจันทร์แก้ว

นายสถานีวิทยุท้องถิ่นคลื่นส่งเสริมอนุรักษ์วัฒนธรรม ตำบลนางัว อำเภอน้ำโสม

จังหวัดอุดรธานี ความถี่ 89.50 MHz สัมภาษณ์วันที่ 8 ธันวาคม 2550

3. คุณมงคล คำดวง

ผู้ดำเนินรายการสถานีวิทยุท้องถิ่นคลื่นส่งเสริมอนุรักษ์วัฒนธรรม ตำบลนาจ้ว อำเภอน้ำโสม
จังหวัดอุดรธานี ความถี่ 89.50 MHz
สัมภาษณ์วันที่ 8 ธันวาคม 2550

4. คุณประเสริฐ เผ่าพันธุ์

นายสถานีวิทยุชุมชนท้องถิ่นนารมย์ ตำบลขามใหญ่ อำเภอเมือง จังหวัดอุบลราชธานี
ความถี่ 101.50 MHz
สัมภาษณ์วันที่ 10 ธันวาคม 2550

5. ร้อยตรีวีระชัย ครองยุทธ

นายสถานีวิทยุชุมชนห้วยคุ่ม ตำบลขามใหญ่ อำเภอเมือง จังหวัดอุบลราชธานี
ความถี่ 97 MHz
สัมภาษณ์วันที่ 10 ธันวาคม 2550

6. พระอาจารย์วันชัย ถาวโร

นายสถานีวิทยุชุมชนคอนเมือง เขตคอนเมือง กรุงเทพฯ ความถี่ 102.75 MHz
สัมภาษณ์วันที่ 11 ธันวาคม 2550

7. คุณพันธุ์ศักดิ์ ซาบุ

ผู้ดำเนินรายการสถานีวิทยุชุมชนคนแท็กซี กรุงเทพฯ ความถี่ 92.75 MHz
สัมภาษณ์วันที่ 14 ธันวาคม 2550

8. คุณกัญญาณัฐ พุ่มบ้านเช่า

นายสถานีวิทยุชุมชนหนองม่วง อำเภอหนองม่วง จังหวัดลพบุรี ความถี่ 93.75 MHz
สัมภาษณ์วันที่ 15 ธันวาคม 2550

9. คุณจำลอง สายจันทร์

นายสถานีวิทยุชุมชนคนเมืองด่าน อำเภอด่านขุนทด จังหวัดนครราชสีมา ความถี่ 103.75 MHz
สัมภาษณ์วันที่ 16 ธันวาคม 2550

10. คุณนิพนธ์ พิมากัน

นายสถานีวิทยุชุมชนป่าเหมือด อำเภอสันทรายหลวง จังหวัดเชียงใหม่ ความถี่ 91.25 MHz
สัมภาษณ์วันที่ 22 ธันวาคม 2550

11. คุณเศรษฐพงษ์ พันธุ์รัตน์

นายสถานีวิทยุชุมชนท่าเรือ (Smile Wave FM) อำเภอท่าเรือ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
ความถี่ 106 MHz สัมภาษณ์วันที่ 26 ธันวาคม 2550

แนวคำถามนายสถานีหรือผู้ดำเนินรายการสถานีวิทยุชุมชน

1. ในช่วงเลือกตั้งสถานีได้มีการเสนอเรื่องเกี่ยวกับการเลือกตั้งหรือไม่ ในช่วงใดรูปแบบรายการเป็นอย่างไร
2. ข้อมูลเรื่องการเลือกตั้งที่นำมาออกอากาศเป็นเรื่องใดบ้าง
3. ข้อมูลที่นำมาเสนอในรายการผู้จัดทำมาจากแหล่งใด มีหน่วยงาน / บุคคล ขอความร่วมมือให้ช่วยเผยแพร่บ้างหรือไม่ อย่างไร
4. มีความเห็นจากผู้ฟังส่งมายังผู้จัดบ้างหรือไม่ อย่างไร
5. การนำเสนอเรื่องเลือกตั้งมีข้อจำกัดหรือไม่ เรื่องใดควรเสนอ เรื่องใดเสนอไม่ได้ พบปัญหาใดบ้างในการเสนอเรื่องเกี่ยวกับการเลือกตั้ง
6. วิทยุชุมชนควรมีบทบาทหน้าที่อย่างไรเกี่ยวกับการเลือกตั้ง
7. ที่ว่าสื่อเป็นผู้มีความรู้ สื่อต้องเลือกข้างจะปล่อยให้ประชาชนที่ขาดความรู้เลือกได้อย่างไร ท่านคิดเห็นอย่างไรในเรื่องดังกล่าว
8. ความคิดเห็นประเด็นเกี่ยวกับการเลือกตั้ง
 - สื่อควรเป็นกลางหรือไม่ ถ้าจะเป็นกลางจะทำได้อย่างไร
 - ความรับผิดชอบของสื่อในการเสนอเรื่องเลือกตั้ง
 - การสร้างพื้นที่ให้ทุกฝ่ายได้ใช้อย่างเท่าเทียม

3.4.2) ใช้แบบสำรวจความคิดเห็นผู้ฟังรายการของสถานีวิทยุชุมชน ในช่วงการรณรงค์เลือกตั้ง ประชาชนกลุ่มตัวอย่างต้องมีคุณสมบัติคือ อายุ 18 ปีขึ้นไป และเป็นผู้ที่ฟังรายการของสถานีวิทยุชุมชนช่วงรณรงค์เลือกตั้ง 23 ธันวาคม 2550 สุ่มตัวอย่างผู้ฟังจังหวัดละอย่างน้อย 30 คน โครงสร้างของแบบสำรวจมี 4 ส่วน คือ

- ส่วนที่ 1 คำถามเกี่ยวกับลักษณะทางประชากร
- ส่วนที่ 2 คำถามเกี่ยวกับการรับฟังวิทยุชุมชน
- ส่วนที่ 3 คำถามเกี่ยวกับเนื้อหาเรื่องเลือกตั้งที่เสนอทางวิทยุชุมชน
- ส่วนที่ 4 ความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทของวิทยุชุมชนกับการเลือกตั้ง

3.5 ขั้นตอนการวิเคราะห์ข้อมูล

3.5.1 ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

3.5.2 ข้อมูลที่ได้จากแบบสำรวจใช้การวิเคราะห์เชิงพรรณนาโดยผู้วิจัยลงรหัส (Coding) และประมวลผลเพื่อคำนวณค่าทางสถิติ สำหรับสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลเป็นสถิติบรรยาย (Descriptive Statistics) เป็นการวิเคราะห์โดยใช้การแจกแจงความถี่ (Frequency) และแสดงผลในรูปแบบตารางร้อยละ การเข้าตารางสองทางและทดสอบค่าเฉลี่ย

